

SMZ

BARAZA LA MITIHANI LA ZANZIBAR

MTIHANI WA KUINGILIA KIDATO CHA KWANZA

127

DINI YA KIISLAMU

MUDA: SAA 2:00

IJUMAA 29/11/2019 MCHANA

MAELEKEZO KWA WATAHINIWA

1. Mtihani huu una sehemu A, B, C, D na E.
2. Jibu maswali YOTE kutoka sehemu A, B na C. Na chagua maswali MATATU (3) kutoka sehemu D, swali la SABA (7) ni lazima. Pia chagua swali MOJA (1) kutoka sehemu E.
3. Andika nambari yako ya mtihani katika kila ukurasa.
4. Majibu yote yaandikwe katika nafasi zilizowekwa.
5. Majibu yote yaandikwe kwa kalamu ya buluu au nyeusi.
6. Simu za mkononi na vitu visivyoruhusiwa havitakiwi katika chumba cha mtihani.

KWA MATUMIZI YA USAHIHISHAJI TU

NAMBARI YA SWALI	ALAMA	SAINI
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
JUMLA		

i) Aya za mwanzo kutetemshwa Mtume Muhammad (S.A.W) ni aya:

- A) Tatu (3) za Surat-l-Al-Alaq.
- B) Nne (4) za Surat-l-Bayyinah.
- C) Tano (5) za Surat-l-Alaq.
- D) Nne (4) za Surat-l-Qadr.

Jibu sahihi ni C) Tano (5) za Surat-l-Alaq.

Hii ni kwa sababu aya za mwanzo kushushiwa Mtume Muhammad (S.A.W) akiwa kwenye pango la Hira ni tano za mwanzo za Surat-ul-Alaq ambazo ni *Iqra bismi Rabbika allathee khalaq....* Hizi ndizo zilizopelekea kutetemshwa na kuanza Utume wake.

ii) Mtume (S.A.W) amesema: "Kwenye kusoma Qur-ani tukufu kwa kila herufi utapata thawabu..."

- A) 10
- B) 20
- C) 25
- D) 30

Jibu sahihi ni A) 10.

Kila herufi ya Qur-ani ikisomwa humletea msomaji thawabu kumi. Hii ni fadhila kubwa aliyopewa mja wa Kiislamu katika kujikurubisha kwa Allah kwa kusoma Kitabu chake.

iii) Herufi Hid-ghamu ina maana ya:

- A) Kogoza kwa kutaka hali yake kwenda hali nyingine.
- B) Kuiningiza kitu ndani ya kitu.
- C) Kutoa kitu ndani ya kitu.
- D) Kuipa herufi haki yake.

Jibu sahihi ni B) Kuiningiza kitu ndani ya kitu.

Hii ni kwa sababu Hid-gham katika tajwid maana yake ni kuingiza sauti ya herufi ndani ya nyingine mpaka kusikike kama sauti moja yenye nguvu.

iv) "Ole wao wenye kusali". Tafsiri hii ina maana ya:

- A) Huwataka jamii kushukuru.
- B) Anamtegemea Mwenyezi Mungu.
- C) Huwawezesha kusali.
- D) Anawapiga kwa wekeledi.

Jibu sahihi ni D) Anawapiga kwa wekeledi.

Kauli hii inahusu wale wanaosali kwa unafiki, bila unyenyekevu na kwa kuchelewesha sala zao, na hivyo wanastahiki maonyo.

v) Sababu ya kutetemshwa Sahabu Labab ni huyu aliyemtegea alimtamkia Mtume: "Limeangamia mwenye Muhammad".

- A) Alimfunga Mtume (S.A.W).
- B) Alimwaga michanga Mtume (S.A.W).
- C) Alimtowa meno Mtume (S.A.W).
- D) Alimdhalilisha Mtume (S.A.W).

Jibu sahihi ni D) Alimdhaliisha Mtume (S.A.W).

Sahabu Labab alimdhaliisha Mtume kwa maneno ya matusi na kebehi, akisema "limeangamia Muhammad", ndipo zikashuka aya kumshushia adhabu.

vi) Aya ya nne (4) ya Surat-I-Lahab imeeleza kuwa mke wa Abuzahab ni anayeshikiza kuni. Ana jina ya kazi hio ni:

- A) Mzumla.
- B) Mwadada.
- C) Mhanga.
- D) Pittina.

Jibu sahihi ni C) Mhanga.

Kwa sababu mke wa Abu Lahab alitajwa katika Qur-ani kama mbebaji wa kuni, na jina lake la dharau lilikuwa "Hammalat al-hatab" likimaanisha mbebaji wa mzigo wa kuni.

vii) Mke wa Abuzahab alijulikana kwa jina la Umm:

- A) Salama.
- B) Jamil.
- C) Kulthum.
- D) Saadiya.

Jibu sahihi ni B) Jamil.

Kwa sababu mke wa Abu Lahab alikuwa anaitwa Umm Jamil, na ndiye aliyekuwa akimsaidia mumewe katika kumpinga Mtume (S.A.W).

viii) Aya ya tano (5) ya Surat-I-Falaq Allah (S.W) ametutaka tujiingize na shari za hasadi. Hasadi huzuia mambo gani hizi:

- A) Neema imuondoswe mwezakate.
- B) Adhalishe neema mwezake.
- C) Yeye apotee neema nyingi.
- D) Kufia kwa mwezakate.

Jibu sahihi ni A) Neema imuondoswe mwezakate.

Kwa sababu hasadi maana yake ni kuonea wivu hadi kutamani neema aliyonayo mwenzake iondoke kwake. Hii ndio shari kubwa ya hasadi iliyotajwa.

ix) Surat-I-Falaq na Suratun-naas zinajulikana kwa jina moja lifuatalo:

- A) Muwadhihari.
- B) Muwadhina.
- C) Muwadhahain.
- D) Muwadhina.

Jibu sahihi ni C) Muwadhahain.

Kwa sababu sura hizi mbili zimetajwa kwa pamoja kuwa ni Suratul-Mu'awwidhatayn, yaani sura mbili za kuomba hifadhi kwa Allah.

x) Allah (S.W) amesema katika Surat-I-Humazah: Ole wao kwa mienye iliyojaza vibaya. Tafsiri hii ina maana ya idia:

- A) Huonganyika.
- B) Hitibishaji.
- C) Huatanishaji.
- D) Maema uongo.

Jibu sahihi ni D) Maema uongo.

Kwa sababu Surat-ul-Humazah inazungumzia wale wanaokusanya mali na kuisifu vibaya, kisha kujivuna na kusema uongo kuhusu mali zao.

2. a) Funga tafsiri ya aya zifuatazo kwa usahihi wawe kisha andika nambari tu.

i) Hasbu bila shaka utavumishishiwa katika moto wa hutwama.

Tafsiri yake ni *Hakika atakupwa katika moto wa Jahannam wenye kuwaka moto wa hutwama.*

Aya hii inaeleza mwisho wa mwenye tabia ya dhulma na dharau kwamba makazi yake yatakuwa Jahannam.

ii) Anadhami kuwa mali yake itambakisha milele.

Tafsiri yake ni *Anadhani mali yake itamfanya akae daima.*

Aya hii inafafanua upotofu wa wale wanaojivunia mali, wakidhani kuwa mali ndiyo itakayowahifadhi dhidi ya mauti na adhabu ya Allah.

iii) Na ni jamlio gani litakolokujibisha ni nini hutwama.

Tafsiri yake ni *Na nini kitakujulisha ni nini Hutwama?*

Aya hii inaleta msisitizo wa hofu ya moto wa Jahannam, kwa sababu mateso yake hayana kifani.

iv) Ambae anakesumbuliya mali na kuifiribshu.

Tafsiri yake ni *Ambaye amekusanya mali na akaendelea kuhesabu-hesabu.*

Aya hii inaeleza kasoro ya wale wanaopenda kukusanya mali na kuishika kwa ubakhili bila kuitumia kwa njia ya kheri.

v) Adhaba kali itumtendekisha kioo mwanzo kuramita kiwogo (msengeaaji).

Tafsiri yake ni *Ole wake kila mwenye kebehi na mzushi.*

Aya hii inazungumzia wale wanaodhalilisha wengine kwa maneno ya kashfa na kuwakejeli, kwamba watapata adhabu kali.

2. b) Lete mafunzo mawili (2) yanayopatikana katika Surat-I-Qariah.

Mafunzo ya kwanza, Surat-I-Qariah inatufundisha kwamba Siku ya Kiyama ni tukio kubwa litakalowakuta viumbe wote. Hii inatufanya tujiandae mapema kwa kufanya matendo mema.

Mafunzo ya pili, sura hii inatufundisha kuwa uzito wa mizani ya matendo ndio utakaoamua hali ya mtu mbele ya Allah. Wenye mizani mizito ya mema watapata raha peponi, na wenye mizani nyepesi watakuwa na makazi ya Jahannam.

3. Chagua jawabu kutoka orodha 'A' kwa kulinganisha kifungu cha maneno kutoka orodha 'B'.

i) Kudhihirisha Uislamu na kuficha ukafiri. → **c) Unafiki.**

Unafiki ni hali ya kudai uislamu kwa maneno lakini moyoni kuwa kafiri. Hili ndilo linaloelezwa hapa.

ii) Wajumbe wa Allah (S.W). → **d) Mitume.**

Mitume ni waja maalum waliotumwa na Allah kufikisha ujumbe wake kwa wanadamu.

iii) Kuamini kudra ya Allah (S.W). → **e) Imani.**

Imani inahusisha kuamini mipango na kudra ya Allah juu ya kila jambo.

iv) Kuchinja kwa ajili ya shetani. → **f) Shirki.**

Kumfanyia ibada au kuchinja kwa shetani ni shirki kwa sababu ni kinyume na tauhidi.

v) Inaikomboa nafsi kutokana na shirki. → **i) Ikh-lasi.**

Ikh-lasi ni kufanya ibada kwa nia safi kwa ajili ya Allah pekee na humwoko mtu na shirki.

vi) Munkar na Nakir (A.S). → **k) Kuuliza maswali kaburini.**

Malaika hawa wawili wanamjia mfu kaburini kumuuliza maswali juu ya imani yake.

vii) Kutoa shahada mbili. → **j) Uislamu.**

Shahada ni nguzo kuu ya Uislamu, na ndiyo mlango wa kuingia katika dini hii.

viii) Daud (A.S). → **l) Zabur.**

Nabii Daud ndiye aliyetunukiwa kitabu cha Zabur na Allah.

ix) Mwenye uwezo wa kuasisi. → **g) Al-Badiu.**

Al-Badiu ni jina la Allah lenye maana ya muanzilishi wa kila kitu bila mfano wa kabla.

x) Anaekamilisha usawa kwa viumbe. → **b) Al-Muqsitu.**

Al-Muqsit ni jina la Allah lenye maana ya mtoa haki na mwenye kusawazisha.

4. Andika herufi "K" kwa ibara iliyokuwa sahihi na herufi "S" kwa ibara isiyokuwa sahihi.

i) Allah (S.W) ana majina tisini na tisa (99), mwenye kuyahifadhi ataingia peponi. → **K.**

Kwa sababu hadithi ya Mtume (S.A.W) imethibitisha hivyo.

ii) Kwenda kuomba katika kaburi la mtu mtukufu au walii wa Allah (S.W) sio shirki. → **S.**

Kwa sababu kitendo hiki ni shirki, hakuruhusiwi katika Uislamu.

iii) Ria au kufanya ibada kwa kujionesha ni shirki ndogo. → **K.**

Kwa sababu Mtume (S.A.W) ameitaja ria kuwa ni shirki ndogo.

iv) Mwenye imani hunyanyuliwa daraja mbele ya Allah (S.W). → **K.**

Kwa sababu imani ya mja ndiyo inayomnyanyua hadhi na daraja.

v) Miongoni mwa hasara za unafiki ni kusababisha uongo katika jamii. → **K.**

Kwa sababu unafiki hupotosha jamii na husababisha uongo na fitina.

vi) Unafiki mdogo ni ule unaoambatana na amali za mja na kupelekea kuchafua amali zake. → **K.**

Hii ni sahihi kwani Mtume (S.A.W) alieleza unafiki mdogo unahusu vitendo.

vii) Kuona haya ni miongoni mwa matawi ya imani. → **K.**

Kwa sababu haya ni sehemu ya imani na huzuia mambo maovu.

viii) Kutokupendana kwa ajili ya Allah (S.W) ni dalili ya mtu kukosa imani. → **K.**

Kwa sababu imani ya kweli inaleta upendo kati ya waumini.

ix) Kuamini Nabii Issa (A.S) amesulubiwa inampelekea mja kutoka katika Uislamu. → **K**.
Kwa sababu Qur-ani imekataa wazi dhana ya kusulubiwa Nabii Issa.

x) Kuamini malaika wa Allah (S.W) hawali wala hawanywi ni dalili ya mtu kuwa na imani sahihi. → **K**.
Kwa sababu sifa za malaika zipo wazi kuwa hawali wala hawanywi.

5. Jaza nafasi zilizoachwawazi kwa kuweka maneno yaliokosekana.

i) Hadithi kilugha ni **kitu kipya**, na kisheria ni kauli au maneno pamoja na **vitendo** ambavyo Mtume (S.A.W) amevitenda.

Hii inatuonesha kwamba hadithi ni maelezo ya Mtume kwa kauli, kitendo au idhini yake.

ii) Ziko aina kuu mbili za hadithi, nazo ni hadithi **Sahihi** na hadithi **Dhaifu**.
Hadithi sahihi ni yenye sifa kamili za usahihi, na dhaifu ni yenye mapungufu.

iii) Hadithi ya uzuri wa imani imetoka kwa **Abu Hurairah bin Sakhr** na imepokelewa na **Bukhari na Muslim**.

Hii inathibitisha nafasi ya Abu Hurairah katika kusimulia hadithi nyingi.

iv) Neno **اهما سو** lina maana ya **kutojali** cha **mambo mema**, na linapatikana katika hadithi ya **uzuri wa imani**.

Hii hadithi inasisitiza umuhimu wa imani thabiti na matendo mema.

6. Lete tafsiri ya hadithi ifuatayo:

"Atakayemuamini Mwenyezi Mungu na siku ya mwisho basi na aseme kheri au anyamaze. Na atakayemuamini Mwenyezi Mungu na siku ya mwisho basi na amheshimu jirani yake. Na atakayemuamini Mwenyezi Mungu na siku ya mwisho basi na amheshimu mgeni wake."

Tafsiri ya hadithi hii ni kwamba mja mwenye imani ya kweli anatakiwa kuchunga ulimi wake kwa kusema mema tu au kunyamaza ili ajiepushe na dhambi.

Hadithi hii pia inafundisha kuwa heshima na wema kwa jirani ni sehemu ya imani. Hii inaonyesha uhusiano mzuri wa kijamii ni nguzo ya imani.

Aidha, hadithi inafundisha kumpa mgeni heshima na kumkaribisha kwa wema. Hii ni alama ya ukarimu na udugu wa Kiislamu.

7. i) Udongo unaofaa kwa kutayammamu ni ule usio na najisi wala harufu na rangi na uwe safi usiochanganyika na aina yeyote ya uchafu. Hii ni kwa sababu tayammamu ni ibada ya kujitakasa pale ambapo maji hayapatikani, hivyo udongo unaotumika lazima uwe msafi kabisa ili kusudi ibada hiyo iwe sahihi.

ii) Miongoni mwa funga za faradhi ni funga ya Ramadhani na funga ya kafara. Funga ya Ramadhani ni ya lazima kwa kila Muislamu bali kafara ni funga inayotakiwa ili kufidia kosa au makosa fulani yaliyofanywa.

iii) Zakka inayotolewa baada ya kumalizika funga ya mwezi mtukufu wa Ramadhani huitwa Zakatul-Fitri. Hii ni zaka ya mwili inayotolewa na kila Muislamu mwenye uwezo ili kumsaidia masikini na kuwatakaswa waliofunga.

iv) Hadathi zimegawika sehemu kuu mbili nazo ni hadathi ndogo na hadathi kubwa. Hadathi ndogo hutolewa kwa kutawadha ilhali hadathi kubwa hutolewa kwa kuoga janaba.

v) Hadathi inayomsababishia mtu kukoga huitwa hadathi kubwa. Hii ni pamoja na janaba, hedhi, na nifasi ambazo zinahitaji ghusl ili mtu awe msafi tena.

vi) Nguzo za Hijja ni nne miongoni mwa hizo ni Ihram. Pia zipo nyingine kama kusimama Arafa, kufanya tawafu ya ifadha, na sa'ii baina ya Safa na Marwa. Hizi ndizo msingi wa ibada ya Hijja.

8. a) Muislamu anatakiwa kuishi na watu vizuri. Hii ni sehemu ya mafunzo ya dini ambayo yanasisitiza uhusiano bora wa kijamii.

b) Ni sunna kwa Muislamu kuingia ndani ya nyumba kwa kutanguliza mguu wa kulia hali ya kutamka dua. Hii inafundisha nidhamu na kuleta baraka nyumbani.

c) Miongoni mwa mambo ambayo Muislamu anatakiwa kumfanyia jirani yake ni kuishi naye kwa amani, upendo na kushirikiana. Jirani ana haki kubwa kwa mujibu wa mafundisho ya Uislamu.

d) Uasharati ni tabia ya kufanya tendo la ngono kinyume na sheria za Kiislamu. Hili ni jambo lililokatazwa na lina madhara makubwa ya kimaadili na kijamii.

e) Muislamu anatakiwa kumshukuru Allah (S.W) baada ya kumaliza kula. Shukrani hizi zinaonyesha heshima kwa riziki na baraka zilizotolewa na Allah.

9. Sala za faradhi Aini ni sala ambazo kila Muislamu binafsi analazimika kuswali bila kuepuka, mfano sala tano za kila siku, yaani Alfajiri, Adhuhuri, Alasiri, Magharibi na Isha. Hizi sala ni wajibu wa mtu mmoja mmoja na haziwezi kufanywa na mtu mwingine kwa niaba yake.

Sala za faradhi Kifaya ni zile ambazo zikitendwa na baadhi ya Waislamu, basi zinamtosheleza jumuiya nzima, lakini zikitelekezwa na wote, wote watakuwa na dhambi. Mfano wake ni sala ya jeneza. Hii sala si lazima kila mtu aswali, bali inapokuwa imeswaliwa na baadhi ya Waislamu, wengine huondokewa na jukumu hilo.

10. Bainisha namna utakavyokitoharisha chombo kilichorambwa na mbwa.

Chombo kilichorambwa na mbwa kinatakiwa kitoharishwe kwa njia maalumu kulingana na mafundisho ya Mtume Muhammad (S.A.W). Njia hiyo ni kwa kukiosha mara saba. Katika hizo mara saba, moja kati ya hizo lazima itumike udongo safi uliotiwa maji.

Sababu ya kutumia udongo katika mojawapo ya kuoshia ni kwa kuwa udongo una nguvu ya kuondoa najisi ambazo huenda maji pekee hayakuondoa. Udongo huchukua nafasi kubwa ya kusafisha na kuondoa harufu na uchafu ulioachwa na mbwa.

Kisha baada ya kusafishwa kwa njia hiyo, chombo kinakuwa kimepata twahara na kinaweza kutumika tena katika shughuli za kawaida za kunywa au kula bila hofu ya najisi.

11. Mtume (S.A.W) alipokuwa katika jabali Hira kabla ya kupewa Utume alimshukia malaika Jibril (A.S). Fafanua namna alivyomjia Mtume (S.A.W) Malaika huyo.

Mtume (S.A.W) alikuwa akipenda kujitenga na watu na kwenda katika pango la Hira kutafakari juu ya uumbaji wa Allah na hali ya jamii yake. Wakati akiwa katika pango hilo, ghafla alikuja Malaika Jibril (A.S). Malaika alimshika na kumkumbatia kwa nguvu hadi Mtume akahisi uzito mkubwa.

Kisha Malaika Jibril alimwambia Mtume (S.A.W) kwa sauti ya amri: "Soma!". Mtume akajibu kwamba yeye si msomaji. Jibril alimkumbatia tena kwa nguvu na kumwambia tena asome. Hili lilirudiwa mara

tatu, na katika mara ya mwisho alimfundisha aya za mwanzo za Suratul-'Alaq zikianza na maneno: "Soma kwa jina la Mola wako aliyeumba."

Mtume (S.A.W) alipatwa na khofu kubwa kwa tukio hili kwa kuwa haikuwa ya kawaida. Alirudi nyumbani kwake kwa haraka akiwa na hofu kubwa na kutetemeka. Hapo ndipo Utume wake ulipoanza rasmi kwa kushushwa Qur'ani Tukufu.

12. Elezea namna Mtume (S.A.W) alivyopokelewa Madina.

Mtume (S.A.W) alipohama kutoka Makka kwenda Madina kutokana na mateso aliyoyapata yeye na Masahaba, wakazi wa Madina walimpokea kwa heshima kubwa. Watu wa Madina walikuwa tayari wameshaisikia habari yake na walitamani kuwa mwenyeji wake.

Wakazi wa Madina walijitokeza barabarani kwa wingi wakimuimbia nyimbo za kumkaribisha, kama ilivyopokelewa katika shairi maarufu "Talaa'l-Badru alayna". Hili lilikuwa ni ishara ya furaha kubwa ya kumpokea Mtume na kuonyesha utiifu wao kwake.

Aidha, kila mtu alitamani Mtume (S.A.W) afikie nyumbani kwake, lakini Mtume aliwaacha ngamia wake aitwe Kaswa aamue mahali pa kusimama. Ngamia aliposimama, ndipo Mtume alipochagua hapo kuwa mahali pake pa kuishi na kujenga Msikiti wake.

Mapokezi haya yalionyesha mshikamano na umoja wa watu wa Madina, na yalianzisha msingi wa dola ya Kiislamu ambayo iliendelea kuwa ngome kubwa ya Uislamu.